

*Tekst openingswoord Jacqueline de Raad bij de tentoonstelling **Ronald Noorman XS tekeningen** in de Wetering Galerie, Amsterdam 24 mei 2013*

Ik voel me vereerd om iets te kunnen zeggen bij de opening van deze tentoonstelling. Ronald Noorman ken ik eigenlijk net zo lang als ik in het Prentenkabinet van het Rijksmuseum werk. Nu bijna 5 jaar.

Ik herinner me onze eerste kennismaking nog goed. Ronald kwam de trappen van het kantoor aan de Frans van Mierisstraat op met een bundeltje werk onder de arm. Het bescheiden formaat van zijn werk staat het toe om dit zo onder de arm mee te nemen en te laten zien. We verwierven kort daarna een serie droge naalden uit de periode eind 70/begin 80. Etsen in de verte geïnspireerd op het Zwin bij Cadzand. En later nog meer, o.a. de Krijtdiertjes. En een serie tekeningen uit de nalatenschap van Galerie Espace.

‘Tekenen is spreken en schrijven tegelijk’ staat te lezen op een stenen reliëf aan de gevel van de Tekenschool in het Rijksmuseum.

Tekenen is ook zoiets als ‘hardop denken’, of, zoals galeriehoudster Eva Bendien het tekenen van Ronald Noorman eens omschreef: ‘Geëmotioneerd fluisteren’.

Geen enkel medium geeft zo’n directheid aan de verbeelding als de tekening. Geen enkel medium kan zo fragiel, vluchtig, tastend zijn als de tekening.

Ronald Noorman is een tekenaar pur sang. Potlood, houtskool, waterverf, gouache en oliepastel, hij gebruikt wat voorhanden is. Werkend op z’n knieën op de grond (iets wat anders moet zei hij me laatst want de knieën gaan kapot), laag bij de grond werkend aan verschillende tekeningen tegelijk ‘tekent hij zich soms zijn atelier uit’. De vloer helemaal bedekt. De afstand tussen hoofd, hand en het papier is kort, de handeling direct. Het blad moet spannend worden, het gaat erom spannende beelden te maken.

De autonome tekening heeft de laatste jaren aan terrein gewonnen. Er wordt veel getekend. Op kleine maar ook op hele grote formaten, en met een variatie aan materialen. De populariteit van de tekening is af te lezen aan tentoonstellingen als *All about Drawing* en aan het initiatief voor een heuse tekeningenbeurs, vorig jaar hier in Amsterdam.

Dat was anders in de jaren zeventig toen Ronald Noorman studeerde aan de Rietveld academie. Daar leerde hij van Herman Gordijn en Henk Huig het traditionele schilderen, volgens de klassieke opbouw, compleet met onderschilderingen, en een hoge graad van perfectionisme qua techniek. Daar heeft hij, zoals hij zelf zegt, het schilderen afgeleerd. Op een gegeven moment deed het hem niets meer. Tekenen werd het en dat is het nog steeds.

De tekeningen zijn niet gemakkelijk te duiden. Maar ze hebben een heel eigen beeldtaal, die je, als je het oeuvre een tijdje gevolgd hebt, gaat herkennen. Binnen de veelheid van tekenaars is er maar 1 Ronald Noorman. Hoe dan zijn handschrift te typeren?

Wat hier hangt om ons heen is karakteristiek voor het oeuvre.

Hoe op een klein formaat, soms slechts zo’n 15 bij 10 cm, tot een vitaal beeld te komen? Met hoe weinig kan je toe? Tot hoever kan je gaan?

Daar gaat het om, om kracht en bondigheid. Om kernachtigheid en waarachtigheid.

Uitgangspunt is de zichtbare werkelijkheid, maar nooit duidelijk of direct.

Wat Ronald niet wil is dat figuratieve elementen te specifiek zijn, ze mogen niet te letterlijk verwijzen. De dingen zijn slechts uitgangspunt.

Wat we zien: soms gevoelige, soms heftig aangezette agressieve vlakverdelingen die lijken te gaan over begrenzing, over ruimte innemen en ruimte laten, over mijn en dijn. Over botsingen van vormen en lijnen, over ritme versus verstilling, over contrasten van licht en donker, het maagdelijke wit van het papier in contrast met het soms indringend invretend matte zwart waar Ronald zo van houdt.

Beelden die ontstaan zonder voorop gezet plan, soms als vanzelf alsof het krijtje, het potlood, het penseel het overneemt. Alsof de lijn zichzelf tekent, als iets dat sterker is dan jezelf. Beelden met een expressieve geladenheid, die je pakken. Als dat eenmaal is gebeurd, dan heeft het werk je in zijn greep.

“Als ik het potlood op papier zet, laat ik gedachten en gevoelens opborrelen. De tekening dwingt tot eerlijk zijn, er valt niets te verdoezelen.”

Ronald is zich bewust van de traditie waarin hij werkt.

In het Prentenkabinet van het Rijksmuseum, onder 1 dak met oude meesters als Rembrandt, Jan van Goyen, Hercules Segers en H.J. Weissenbruch is hij geheel op zijn plaats.

Kunstenaars die hij bewondert, vooral om hun landschappen waarin je kan dwalen en die voor hem een wondere wereld oproepen.

Het landschappelijke element lijkt in het oeuvre van Ronald Noorman vaak aanwezig.

De suggestie van een lucht, lijnen die een horizon suggereren, labyrintische landschappen waarin je het spoor kwijt raakt of lege vlakken die een stille geruststellende ruimtelijkheid oproepen.

Het is er allemaal.

Maar het is er niet zomaar.

Die eenvoud, kernachtigheid moet elke keer weer bevochten worden. Om die te laten ontstaan.

Die op te roepen.

Dat is waar het hier om gaat.

Daarom wil ik eindigen met een citaat van Willem Hussem, een van de kunstenaars die Noorman bewondert

(Uit de bundel ‘Warmte vergt jaren groei’)

Het citaat luidt als volgt:

‘Ik heb er een leven aan gewerkt om mijn werk zo eenvoudig mogelijk te krijgen.

Ik moet die eenvoud elke keer opnieuw op mezelf veroveren.

Warmte vergt jaren groei.’